

Ohjausalan koulutus-
ja tutkimusyksikkö

Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä

ISSN 1796-4717

Jyväskylän yliopisto
Kasvatustieteiden tiedekunta
Opettajankoulutuslaitos

TIIVISTELMÄ

Uotila, Hannele

Kanta-Hämeen TET –tori.

Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Ohjauksen Koulutus ja Tutkimus, 2007, 24 s. Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä.

ISSN 1796-4717

Tämän kehittämishankkeen tarkoituksena oli ottaa Kanta-Hämeessä käyttöön peruskoulun työelämään tutustumisjaksoja palveleva internet –sivusto, TET –tori. Kehittämishanke toteutettiin toimintatutkimuksena.

TET –tori on yksi osa Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksen peda.net –kouluverkon palveluja. TET –tori auttaa työelämään tutustumispaikkojen etsimisessä ja esittelyssä oppilaita, työnantajia, vanhempia ja opinto-ohjaajia. TET-tori esittelee kootusti tiedot lähialueen työelämään tutustumispaikoista koulutusaloittain jaoteltuna. Kanta-Hämeessä TET –torin käyttöönotto suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä opinto-ohjaajien kesken.

Kanta-Hämeen TET –torin suunnitteluvaihe alkoi toukokuussa 2006 ja varsinainen toimintavaihe käynnistyi syksyllä 2006. Huhtikuussa 2007 TET –torille oli ilmoittautunut mukaan kuusikymmentä työnantajaa. Kanta-Hämeen TET –torin löytää osoitteesta <http://peda.net/tet/kanta-hame>.

Asiasanat: Työelämään tutustuminen, TET, toimintatutkimus.

ABSTRACT

Web-based resource-center for period of work experience in the Kanta-Häme region.
Jyväskylä: University of Jyväskylä. Department of Teacher Education. Guidance and
Counselling Education and Research Unit, 2007, 24 pp. Developmental project.
ISSN 1796-4717

The purpose of this developmental project was to introduce the web-based resource-center for period of work experience in comprehensive school, grades 7-9, in the Kanta-Häme region. The developmental study was carried out as action-based research.

The web-based resource-center for period of work experience forms a part of the services of the peda.net Schoolnet offered by the Institute of Educational Research at the University of Jyväskylä. This website provides pupils, employers, parents as well as guidance counsellors with help in finding and introducing available places for the introduction-to-working-life period. The website serves as a source for the collected information on the available places, classified by field of vocational education and training. The web-based resource-center for period of work experience was planned and carried out in co-operation with the guidance counsellors of schools.

The planning of the web-based resource-center for period of work experience began in May 2006 and the action in the autumn 2006. In April 2007 sixty employers had registered on the website. The website can be found at <http://peda.net/veraja/tori/kanta-hame>.

Keywords: Introduction-to-working-life period, period of work experience, action-based research.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMINEN PERUSKOULUSSA	6
	2.1 Työelämään tutustuminen peruskoulun opetussuunnitelmassa	6
	2.2 TET –tori ja työelämään tutustuminen	7
3	KANTA-HÄMEEN TET –TORIN KÄYNNISTÄMINEN TOIMINTATUTKIMUKSENA	8
	3.1 Toimintatutkimuksesta	8
	3.2 Suunnitteluvaihe	10
	3.2.1 Lähtökohdat	10
	3.2.2 Ratkaistavat kysymykset	10
	3.3 Toimintavaihe	11
	3.3.1 Yhteistyö alueen opinto-ohjaajien kesken	12
	3.3.2 TET –torin markkinointi	12
	3.3.3 Kanta-Hämeen TET –tori käynnistyy	13
	3.4 Havainnointivaihe	14
	3.4.1 Kysely opinto-ohjaajille	15
	3.4.2 Kysely työnantajille	15
	3.5 Reflektiovaihe	17
	3.5.1 Prosessin arviointi: Mitä tapahtui, mitä jäi tapahtumatta?	17
	3.5.2 Toimintatutkimuksellinen lähestymistapa	18
	3.6 Uudelleensuunnitteluvaihe	19
4	LOPUKSI	21
	LÄHTEET	22
	LIITTEET	23

1 JOHDANTO

Keväällä 2006 opinto-ohjaajan monimuotokoulutukseen kuuluvalla luennolla esiteltiin Jyvässeudun TET –tori. TET –tori on yksi Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksen Peda.net –kouluverkon palveluja. TET –tori on tarkoitettu palvelemaan koulujen työelämään tutustumiseen liittyvissä asioissa työnantajia, opinto-ohjaajia, oppilaita ja vanhempia.

TET –tori vaikutti toimivalta ratkaisulta niihin kysymyksiin, joita Hämeenlinnan opinto-ohjaajat olivat pohtineet. Tämän lisäksi TET –tori tarjosi mahdollisuuden selkiyttää kaupunkimme TET –käytänteitä. Kun toukokuussa 2006 aloin selvittää TET –torin mahdollista käyttöönottoa Hämeenlinnassa, kävi ilmi, että TET –jaksojen kehittäminen oli yksi kaupungin opetustoimen kehittämishankkeista vuonna 2006. Tästä syystä kaupungissa oli lukuvuoden aikana kokoontunut TET –tiimi, jossa oli mukana koulujen ja oppilaitosten, teknologiateollisuuden sekä työelämän edustajia. Tiimin asettajana oli opetustoimen johtaja.

Muutaman yhteydenoton ja palaverin jälkeen oli selvää, että lähdän kehittämishankkeenani toteuttamaan TET –toria Hämeenlinnassa. Alustavat kyselyt kiinnostuksesta TET –toria kohtaan päätettiin tehdä laajemmin kuin vain Hämeenlinnan alueella. Tällöin selvisi, että TET –tori voitaisiin toteuttaa Kanta-Hämeen TET –torina. Alueellamme oli selvästi olemassa tarve ja tilaus TET:n kehittämiseksi.

Kehittämishankkeeni tarkoitus on saada TET –tori käyntiin Kanta-Hämeessä ja kerätä alustavia kokemuksia tämän työvälineen toimivuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta. Kehittämishankkeeni myötä on mahdollista ottaa käyttöön uusi konkreettinen työväline, joka yhtenäistää ja järkevöittää alueemme koulujen työelämään tutustumisjaksoja ja niiden ohjausta.

TET –tori oli kehittämishankkeeni alkuvaiheessa käytössä Jyvässeudulla, mutta raportin valmistumishetkellä mukana ovat Kanta-Hämeen lisäksi Vaasa, Hyvinkää sekä pääkaupunkiseutu. Tämän lisäksi eri paikkakunnilla käydään neuvotteluja TET –torin käyttöönottamiseksi. Tämä osoittaa sen, että TET –tori on ajankohtainen ja se vastaa koulumaailman tarpeisiin.

Tällä hetkellä Kanta-Hämeen TET –torilla on mukana 14 perusasteen ja neljä toisen asteen oppilaitosta Hämeenlinnasta, Janakkalasta, Hattulasta, Hauholta, Lammilta, Forssasta, Tammelasta, Jokioisilta sekä Ypäjältä. Työnantajia on huhtikuussa 2007 ilmoittautunut mukaan TET –torille kuutisenkymmentä. Kanta-Hämeen TET –toriiin voi tutustua osoitteessa <http://www.peda.net/tet/kanta-hame>.

2 TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMINEN PERUSKOULUSSA

2.1 Työelämään tutustuminen peruskoulun opetussuunnitelmassa

Työelämään tutustuminen on yksi osa-alue peruskoulun opinto-ohjauksen opetussuunnitelmassa. Vuoden 2004 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa sanotaan, että koulun opetussuunnitelmassa tulee olla kuvaus siitä, miten yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa toteutetaan. Yhteistyön muotoja voivat olla esimerkiksi työnantajien vierailut koululla, yritysvierailut, luennot, kesätyöt, projektityöt sekä työelämään tutustumis- eli TET –jaksot (Ristimäki 2004). TET on yksi yleisimmistä yrityksen ja koulun yhteistyömuodoista ja keskeinen osa peruskoulun jakamaa työelämä-tietoutta.

TET –jaksojen tarkoitusta ja tavoitteita voidaan katsoa seuraavista näkökulmista:

- 1) TET –jakso on oppilaalle mahdollisuus tutustua ohjatusti yrityksen ja työyhteisön toimintaan. Näin ollen TET on ainutlaatuinen mahdollisuus saada tietoa työelämästä. TET- –jaksolla nuoret näkevät, kuulevat ja kokevat millaista on työskennellä erilaisissa ammateissa ja erilaisissa työympäristöissä. TET –jakson tavoitteena on parantaa oppilaan työelämän tuntemusta ja arvostusta.
- 2) Omakohtaiset kokemukset työelämästä voivat tarjota virikkeitä ammatinvalintaan. TET –jakso mahdollistaa tutustumisen johonkin jo ennestään kiinnostavaan tai tuttuun ammattiin tai pääsyn näkemään ja kokeilemaan ammattia, josta ei vielä ole kertynyt tietoa tai kokemuksia. Omakohtaiset kokemukset voivat tukea oppilaan jatko-opintoihin hakeutumista ja niihin liittyviä valintoja.
- 3) TET on oppilaalle mahdollisuus päästä soveltamaan koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä saada kokemuksia omista taidoista ja osaamisesta.
- 4) Oppilaalle TET –jaksot voivat lisätä koulunkäynnin mielekkyyttä. (Myös Ristimäki 2004.)

Peruskoulujen työelämään tutustuminen toteutuu Lairion, Puukarin ja Peltosalmen (1999) tutkimuksen mukaan yleisimmin seuraavasti:

7. luokkalaisilla on yhden päivän mittainen TET tai ei TET –jaksoa lainkaan.
8. luokkalaisten TET on pituudeltaan viisi päivää.
9. luokkalaisten TET on kestoltaan viidestä kymmeneen päivään.

Oppilaanohjaaja on apuna ja opastaa TET: iin liittyvissä kysymyksissä. Ohjaus tapahtuu luokkamuotoisesti, pienryhmissä tai henkilökohtaisena ohjauksena.

Kanta-Hämeen alueella muita vakiintuneita työelämäyhteyksiä TET –jaksojen lisäksi on 8. -luokkalaisten osallistuminen Taloudellisen tiedotustoimiston (TAT) organisoimaan school goes business –tapahtumaan, jossa he käyvät luokittain tutustumassa alueen yritykseen. Muita työelämäyhteyksiä toteutetaan koulukohtaisesti.

2.2 TET –tori ja työelämään tutustuminen

TET –tori on osa Peda.net kouluverkkoa, jonka kehittäjänä on ollut Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos. Kehittämishankkeen alkua toukokuussa 2006 TET –tori toimi Jyvässeudulla, mutta huhtikuussa 2007 TET –tori on Kanta-Hämeen lisäksi käynnistynyt Vaasassa, Hyvinkäällä ja pääkaupunkiseudulla.

TET –tori on apuna työelämään tutustumispaikan etsimisessä ja esittelyssä. Sivuston yksi tarkoitus on esitellä kotipaikkakunnan yrityksiä ja mahdollisuuksia. TET –tori on tarkoitettu palvelemaan oppilaita, huoltajia, työnantajia ja opinto-ohjaajia.

TET-torilla on kootusti esiteltynä tiedot lähialueen TET-paikoista koulutusaloittain jaoteltuna. TET –paikan tietojen lisäksi oppilas voi samalla perehtyä alan koulutusmahdollisuuksiin.

Sivusto tarjoaa oppilaalle ohjeita ja opastusta TET -jaksoja varten. Oppilas voi esimerkiksi löytää TET –torilta käytännön ohjeita siitä, miten ottaa työnantajaan yhteyttä ja mitä tulee huomioida eri työpaikoilla esimerkiksi pukeutumisen suhteen. Huoltaja pääsee sivustolla tutustumaan TET –käytänteisiin sekä mahdollisiin työpaikkoihin ja koulutukseen.

Työnantaja voi TET –torilla ilmoittaa haluamansa TET –asiat, esimerkiksi ajankohdan, jolloin työelämään tutustujia voidaan ottaa ja sen mitä heiltä odotetaan. TET –torilla on myös kuvaus työnantajasta siinä laajuudessa kuin hän on itse halunnut.

Opinto-ohjaajalle sivusto tarjoaa materiaaleja sekä mahdollisuuden käyttää sivustoa opetuksessa ja TET –jaksojen ohjauksessa. Eri paikkakuntien TET –torit löytyvät osoitteesta <http://www.peda.net/tet>.

3 KANTA-HÄMEEN TET –TORIN KÄYNNISTÄMINEN TOIMINTATUTKIMUKSENA

Kehittämishankkeessani olen käyttänyt toimintatutkimuksellista lähestymistapaa. Seuraavaksi esittelen näkökulmia toimintatutkimukseen, jotka perustelevat tämän lähestymistavan tarkoituksenmukaisuutta kehittämishankkeessani.

3.1 Toimintatutkimuksesta

Toimintatutkimusta ei varsinaisesti pidetä tutkimusmenetelmänä, vaan tutkimuksellisenä lähestymistapana, jonka välineenä voi olla erilaisia tutkimusmenetelmiä (Heikkinen 2001). Selvitän seuraavaksi eräitä toimintatutkimukseen liittyviä keskeisiä piirteitä, jotka valaisevat tämän lähestymistavan luonnetta.

Toimintatutkimukselle on tyypillistä se, että nykyisyydestä pyritään aktiivisella toiminnalla tuottamaan erilainen tulevaisuus. Tyypillistä on myös se, että toiminta ja tutkimus tapahtuvat samanaikaisesti. Tällä pyritään saamaan sekä välitöntä että käytännöllistä hyötyä. Tutkimuksen tarkoituksena on siis saada uutta tietoa toiminnasta, kehittää toimintaa ja olla käytännönläheistä. Toiminta on toimintatutkimuksessa sekä tavoite että tutkimuksen kohde. (Carr & Kemmis, Heikkinen 2001, Heikkinen & Jyrkämä 1999, Jyrkämä 1999.)

Kehittämishankkeeni alussa lähtötilanteena oli, että alueellamme kaivattiin muutosta TET –käytänteissä. TET –torin käyttöönoton ajateltiin tuovan välitöntä ja käytännöllistä hyötyä osallistujille. Välittömän hyödyn lisäksi hankkeessani toteutuu myös tutkimuksen ja toiminnan yhtäaikaisuus.

Keskeinen käsite toimintatutkimuksessa on interventio. Tämä tarkoittaa vaikuttamista, väliintuloa. Tällöin toiminnalla toteutetaan muutos jossakin asiassa ja katsotaan, mitä siitä on seurauksena. (Huttunen, Kakkori, Heikkinen 1999.) Omassa kehittämishankkeessani interventiona toimii Kanta-Hämeen TET –tori –sivuston käyttöönotto.

Toimintatutkimuksessa toiminnalla tarkoitetaan ihmisten välistä, sosiaalista toimintaa. Toimintatutkimus on yhteisöllinen prosessi. Ajatuksena on, että tutkimusta toteutetaan vuorovaikutuksessa. Tämä edellyttää kaikilta valmiutta kehittämiseen ja itsensä arviointiin. Kyseessä on yhteinen oppimistapahtuma. (Heikkinen 2001, Kiviniemi 1999.) Kehittämishankkeessani on mukana eri tahoja: opinto-ohjaajat, työnantajat ja oppilaat. TET –torin käyttöönottovaiheessa korostuu opinto-ohjaajien välinen vuorovaikutus, koska ensin on sovittava yhteisestä toiminnasta. Arviointia tapahtuu lähinnä tässä viiteryhmässä. Hankkeen edetessä myös työnantajat ja oppilaat tulevat osallisiksi, mutta itse miellän yhteisen oppimisprosessin osapuoliksi tässä tapauksessa lähinnä opinto-ohjaajat.

Jos toimintatutkimus ymmärretään sosiaalisena prosessina, jossa osallistujat katsovat kriittisesti omaa toimintaansa, voidaan tutkimuksen tuloskin nähdä laajemmin kuin vain uutena toimintatapana tai tietona. Esimerkiksi tuloksena voi olla käynnistynyt keskustelu. Toimintatutkimukseen kuuluu myös se, että sen tuottama tieto tulee muiden arvioitavaksi. (Heikkinen & Jyrkämä 1999, Huttunen, Kakkori & Heikkinen 1999.)

Oletan TET –torin avaavan keskustelua alueemme opinto-ohjaajien kesken ja toivottavasti keskusteluun saadaan jatkossa mukaan myös työnantajat.

Toimintatutkimuksessa tutkija on toimiva subjekti, koska hän on mukana siinä mitä tutkii. Näin ollen tutkimuksessa näkyvät sekä hänen kokemuksensa että hänen henkilökohtainen tulkintakehyksensä. Perinteisen tutkimuksen objektiivisen tiedon sijaan on keskeistä tutkijan prosessi, jossa lähestymistapa on subjektiivinen ja arvosidonnainen. Voidaan puhua tutkijan konstruktivistisesta oppimisprosessista, jossa hänen oma ymmärryksensä asiasta kasvaa. Toimintatutkija aktivoi itse toimintaa ja omalla panoksellaan myös kehittää sitä. (Heikkinen 2001, Heikkinen & Jyrkämä 1999, Kiviniemi 1999.) Tätä toimintatutkimuksen osa-alueetta toteutan reflektiovaiheessa.

Perinteisestä tutkimustraditiosta poiketen toimintatutkimuksessa tutkimusongelma täsmentyy tutkimuksen kuluessa, jolloin voi nousta uusia ongelmia ja tätä seuraa uudenlainen toiminta. Kyse on enemmänkin tutkittavan ilmiön käsitteellistämisestä kuin teorian testauksesta, toimintatutkimus on hyvin aineistolähtöistä. Aineistonkeruuta ei välttämättä lukita etukäteen, vaan sitä tarkennetaan tutkimusprosessin kuluessa. Samoin tutkimusasetelma saattaa muuttua tai tarkentua. Tyypillistä on jatkuvuus ja joustavuus saadun palautteen pohjalta. Toimintatutkimuksen raportointi voi poiketa perinteisistä olemalla esimerkiksi esitelmä, posterit tai juonellinen tarina tai omaelämäkerrallinen kertomus. (Heikkinen & Jyrkämä 1999, Kiviniemi 1999.) Vaikka alusta asti on ollut selvää, että TET –tori toteutetaan alueellamme, sen toteutustapaan vaikuttavat yhteiset neuvottelut prosessin kuluessa. Tuotoksena on jatkuvasti kehittyvä TET –tori –sivusto.

Toimintatutkimuksessa pyrkimyksenä on reflektiivinen ajattelu, joka johtaa toiminnan parantamiseen. Heikkinen ja (Jyrkämä 1999) määrittelevät reflektion ajatteluksi, joka katsoo itseään. Tällöin tutkija katsoo omaa ajatteluaan ja toimintaa uudesta näkökulmasta etäännyttäen itsestään. Toimintatutkimukseen liitetään Lewiniltä lähtöisin oleva itsereflektiivinen kehä. Tämä tarkoittaa suunnittelun, toiminnan, havainnoinnin, reflektion ja uudelleensuunnittelun vaiheiden muodostamaa, ajassa etenevää spiraalia. Tämä spiraali antaa yleiskuvan tutkimuksen etenemisestä, joskin todellisuudessa tutkimuksen vaiheet lomittuvat. (Carr & Kemmis 1986, Heikkinen 2001.)

Tiivistän toimintatutkimuksen keskeisimmät piirteet Kiviniemeä (1999) lainaten: Toimintatutkimuksessa toimintaa kehitetään prosessinomaisesti, vähitellen. Tutkimus voi sisältää useita vaiheita ja palautetta hyödynnetään jo siinä vaiheessa, kun tutkimus on käynnissä.

Seuraavaksi käyn läpi kehittämishankkeeni vaiheita käyttäen hyväksi itsereflektiivisen kehän syklejä: suunnittelua, toimintaa, havainnointia ja reflektiota. Mielestäni se on tarkoituksenmukainen tapa jäsentää prosessini kulkua.

3.2 Suunnitteluvaihe

3.2.1 Lähtökohdat

Hämeenlinnassa oli opinto-ohjaajien kesken palavereissa keskusteltu tarpeesta yhtenäistää koulujen kirjavia TET –käytäntöjä. TET – jaksojen ajankohdat on perinteisesti sovittu yhdessä, mutta tämän jälkeen jaksoiden toteutus on jäänyt koulukohtaiseksi. Eri opinto-ohjaajilla on ollut omat tapansa toimia, näin ollen myöskin esimerkiksi TET –lomakkeet ovat vaihdelleet koulukohtaisesti.

Kaupungin opetustoimen johtaja oli asettanut TET –tiimin miettimään ja kehittämään kaupungin koulujen työelämään tutustumista. Tiimin kokoontumisissa oli käsitelty työelämään tutustumisjaksoja eri näkökulmista ja esiin oli noussut Jyväseudun TET –tori ja sen mahdollinen tuominen Hämeenlinnaan.

Henkilökohtaisesti olin työssäni pohtinut sitä, miten TET –jaksot saisi paremmin ketjutettua oppilaiden ammatinvalintaprosessiin. Ajoittain on kärjistäen ilmaistuna vaikuttanut siltä, että oppilaat ovat asennoituneet TET –jaksoon kuin vapaaviikkona koulusta ja hakeutuneet helpoimpaan ja tutuimpaan paikkaan käyttäen verkostonaan vanhempia, sukulaisia ja tuttavuuksia. Oppilaille ei ole välttämättä selvää, että TET voi palvella suunniteltaessa valintoja peruskoulun jälkeen.

Edellä mainittuihin kehittämistarpeisiin vastaamisessa tapahtui sysäys liikkeelle ja eteenpäin, kun toin TET –tiimiin tullessani tuoreita kuulumisia Jyväskylältä. Tähän liittyen tarjosin mahdollisuutta toteuttaa TET –torin kehittämishankkeenani. Työssäni Hämeenlinnan Lyseon koulun oppilaanohjaajana olin ollut mukana koulujen välisissä palavereissa jo aiemmin, mutta kokoontuessamme toukokuussa 2006 opinto-ohjaajien jokakeväiseen tapaamiseen, pääsimme yksimielisyyteen siitä, että TET –tori on tarkoituksenmukainen työkalu meille.

3.2.2 Ratkaistavat kysymykset

Vaikka olimme yksimielisiä TET –torin käyttöönotosta ja yhteinen tavoitteemme oli selvillä, oli vielä ratkaistavana käytännön kysymyksiä. Näistä ensimmäinen liittyi TET –torin liittymismaksuun. Tämä oli hyvin keskeinen kysymys, jonka ratkaisemiseksi tarvittiin yhteistä ideointia. Kävi ilmi, että Hämeenlinnan opetustoimi ei ollut valmis maksamaan koko summaa, 2000 euroa. Alun alkaen oli siis selvää, että TET –torin käyttöönottoon tarvitaan yhteistyötä. Hankkeen etenemiseksi oli pystyttävä luomaan verkosto tai käyttämään hyväksi jo olemassaolevaa verkostoa. Yhden henkilön hankkeena TET –torilla ei olisi mahdollisuuksia onnistua. Päädyimme hyödyntämään tiedon levittämisessä Kanta-Hämeen opinto-ohjaajien jo olemassaolevaa verkostoa. Yhteinen ajatus TET –torista löytyi helposti opinto-ohjaajien kesken, mutta mukaan tarvittaisiin myös ne, jotka koulun rahoista päättävät, eli rehtorit.

Tiedustelut halukkuudesta osallistua TET –toriin tehtiin koko Kanta-Hämeen alueella. Jos mukaan saataisiin useampia kouluja, kulut voitaisiin jakaa. Näin summa pysyisi kohtuullisena jokaista osallistujaa kohden. Kulujen jakamisen näkökulmasta tuli siis tarkoituksenmukaiseksi saada mahdollisimman paljon osallistujia. Tiedusteluja halukkuudesta osallistua alkukustannuksiin tehtiin myös toisen asteen oppilaitoksille. Tämä sen vuoksi, että TET –torin sivuilta olisi linkitykset alueen oppilaitoksiin. Kaupungin TET –tiimissä mukana olleet kaksi opinto-ohjaajaa lupautuivat tekemään

alustavan selvityksen mukaan lähtevistä kouluista. Ensin alueen kouluille lähetettiin tietoa sähköpostitse. Tämän jälkeen puhelimitse varmistettiin vielä opinto-ohjaajien ja rehtorin suostumus asiaan. Itselleni välittyi kuva siitä, että mitään tiukkoja neuvotteluja ei aiheesta tarvinnut käydä. Eli ajatus TET –torista ja sen hyödystä oli yhteinen niin rehtoreilla kuin opinto-ohjaajillakin.

Kun taloudelliseen puoleen oli löydetty alustava ratkaisu, piti vielä sopia työnjaosta. Sitouduin aloittamaan TET –torin ylläpitäjänä, koska tällä tavalla pystyin kehittämishankkeellani vastaamaan todelliseen tarpeeseen alueellamme. Asialla oli ratkaiseva merkitys tässä vaiheessa, jotta voitiin nimetä yksi, joka käytännössä vastaa TET –torin etenemisestä. Tämä tarkoittaa käytännössä, että ylläpitäjä vastaa sivuston käyttöönottovaiheessa työnantajien tietojen syöttämisestä koneelle sekä tietojen päivittämisestä. Ylläpitäjän tehtäväksi jää toimia myös tiedonvälittäjänä ja yhteistyön koordinoijana eri toimijoiden välillä. Tämä on käytännössä puhelimitse ja sähköpostitse tapahtuvaa tiedonvälitystä.

Touko-kesäkuun 2006 aikana olimme edenneet TET –torin suunnittelussa vaiheeseen, jossa oli tiedossa ylläpitäjä, mukaan lähtevät koulut sekä rahamäärä, jonka jokainen mukaan lähtevä koulu maksaisi. Hankkeen eteneminen keskeytyi kesäloman ajaksi. Olimme suunnitelleet aikataulun niin, että TET –torin pohja olisi olemassa ennen syksyn TET -jaksoja, jotta oppilaat voisivat TET –jaksolle mennessään viedä siitä tiedotteen työnantajilleen.

3.3 Toimintavaihe

Kanta-Hämeen TET –torin varsinainen toimintavaihe alkoi elokuussa 2006. Toiminta mahdollistui, kun Kanta-Hämeen TET –torin sivuston pohja oli kopioitu Jyvässeudun TET –torin mallin mukaiseksi. Jyväskylässä peda.net teki kopioinnin ja muokkasi esimerkiksi koulutusta koskevat tiedot alueemme koulutustarjontaa vastaavaksi sekä teki linkitykset. Ylläpitäjän tehtäväksi jäi tässä vaiheessa tarkistaa tietoja.

Elokuussa varmistin vielä kerran koulut ja oppilaitokset, jotka olisivat mukana jakamassa alkukustannukset. Peruskouluja oli mukana kolmesta ja toisen asteen oppilaitoksia neljä. Kouluja oli mukana seuraavista kunnista: Hämeenlinna, Hattula, Janakkala, Lammi, Hauho, Forssa, Tammela, Jokioinen ja Ypäjä. Toisen asteen oppilaitokset olivat Koulutuskeskus Tavastia, Hämeen ammatti-instituutti, Forssan ammatti-instituutti sekä Ypäjän hevosopisto. Aivan koko Kanta-Hämettä ei saatu TET –torille mukaan, koska kaikissa kunnissa ei koettu tarvetta uudistaa TET käytänteitä. Isommista paikkakunnista ulkopuolelle jäi Riihimäki.

Varmistusten jälkeen päivitin alueen opinto-ohjaajien yhteystiedot sekä TET –ajankohdat. Samalla vahvistettiin vielä maksun suuruus jokaiselle osallistujalle. Kun nämä tiedot oli saatu kasaan, alkoi tietojen syöttö TET –torille, joka oli nimetty Kanta-Hämeen TET –toriksi.

Tässä vaiheessa työtapoina olivat puhelinalaverit, sähköpostikeskustelut sekä tapaamiset. Sain koulutusta ja opastusta TET –torin ylläpitäjäksi peda.netin projektipäällikkö Jaana Kettuselta. Tapasimme muutaman kerran syksyn aikana ja sain häneltä perehdytyksen TET –torin ylläpitoon niin tiedollisesti kuin taidollisestikin. Jaana Kettunen on ollut käytettävissä Kanta-Hämeen TET –torin käynnistymisvaiheen ajan.

3.3.1 Yhteistyö alueen opinto-ohjaajien kesken

Syyskuulle ennen TET -jaksojen alkamista sovittiin alueen opinto-ohjaajien tapaaminen, jossa katsoisimme yhdessä miltä sivustomme näyttää ja sovittaisiin miten käytännössä edetään. Tässä vaiheessa totesin yhteistyön tekemisen haastavan puolen: näin laajalla alueella ja monen osallistujan kesken on vaikea saada ajankohtia sopimaan. Lopulta tapaamisessamme oli edustus jokaiselta Hämeenlinnan koululta, mutta vain yksi opinto-ohjaaja Hämeenlinnan ulkopuolelta.

Ajatuksena oli synnyttää yhteistä keskustelua ja suunnitella vielä TET -toria yhdessä. Keskustelua ja suunnittelua teimme paikallaolijoiden kanssa ja loppujen kanssa vaihdoin ajatuksia sähköpostitse. Jälkikäteen olen miettinyt, tuliko kaikkien ääni tasapuolisesti kuuluville? Viesteissä oli kuitenkin ilmaistuna hyväksyminen esitetyille asioille ja itselleni välittyi yhteinen innostus saada TET -tori käynnistymään.

Opinto-ohjaajien tehtävänä oli tässä vaiheessa siis jakaa tiedotteet TET -torista oppilailleen, jotka veisivät ne mukanaan TET -työnantajalleen. TET -jakson jälkeen opinto-ohjaajat sitoutuivat lähettämään heille tulevat ilmoittautumiset minulle. Jokaisen omaan harkintaan jäi, missä vaiheessa ja miten paljon alkaa käyttää TET -toria ohjauksessa tai opetuksessa. Itse koin tärkeänä esitellä TET -toria jo niillekin oppilaille, jotka vasta lähtivät viemään tietoa työnantajille. Ajatuksenani oli havainnollistaa mihin tarkoitukseen tietoa kerätään ja samalla esitellä sivustoa.

3.3.2 TET -torin markkinointi

Haasteenamme oli saada tietoa TET -torista leviämään mahdollisimman tehokkaasti mahdollisimman moneen eri suuntaan. Työnantajat tulisi saada tietoisiksi ja kiinnostuneiksi tästä uudesta mahdollisuudesta. Alueen opinto-ohjaajien kanssa sovimme, että jokainen miettii omat kontaktinsa ja verkostonsa, joiden kautta voi markkinoida TET -toria. Tämän lisäksi otettiin yhteyttä paikalliseen mediaan. Joka talouteen ilmestyvä ilmaisjakelulehti Kaupunkiuutiset teki jutun TET -torista, samoin Yleisradion Hämeen radion uutiset, joka kuuluu koko Kanta-Hämeen alueella.

Olimme päättäneet lähteä TET -torin markkinoinnissa liikkeelle siten, että oppilaat vievät esitteet ja ilmoittautumislomakkeet työnantajille TET -jaksolle mennessään. Tämä tapa oli Jyvässeudulla osoittautunut alkuvaiheessa toimivaksi. Laskimme tavoittavamme jopa monta sataa työnantajaa, kun jokainen TET -jaksolle lähtevä oppilas vie työnantajalleen esitteen TET-torista.

Oppilaan näkökulmasta tiedon välittäminen työnantajille tapahtui sujuvasti muiden TET -asiakirjojen mukana. Pientä katoa tiedotteissa tapahtui, koska osa oppilaista oli unohtanut tai kadottanut tiedotteen.

Tässä vaiheessa ei vielä kutsuttu työnantajia koolle. Jyvässeudun kokemusten mukaan se olisi kuitenkin jossakin vaiheessa tarkoituksenmukaista toteuttaa. Ajatuksena oli odottaa, että tieto olisi jo jonkin verran levinnyt ennen työnantajien koollekutsumista. Tietäen työnantajien kiireet oletin heidän tulevan omien järjestöjensä tapaamisiin, joten markkinointia voisi toteuttaa sitä kautta.

Syksyn aikana olin yhteydessä Taloudellisen tiedotustoimiston (TAT) alueyhdyshenkilöön Paula Ahokantoon, jonka kanssa koulut tekevät yritys yhteistyötä Kanta-Hämeessä. Hän lupasi osaltaan viedä viestiä TET -torista eteenpäin niille työnantajille, jotka kuuluvat heidän verkostoonsa. Olin yhteydessä myös Hämeen

Kauppakamarin Mirja Ojantaustaan, joka myös lupasi viedä tietoa TET –torista alueen yrityksille.

3.3.3 Kanta-Hämeen TET –tori käynnistyy

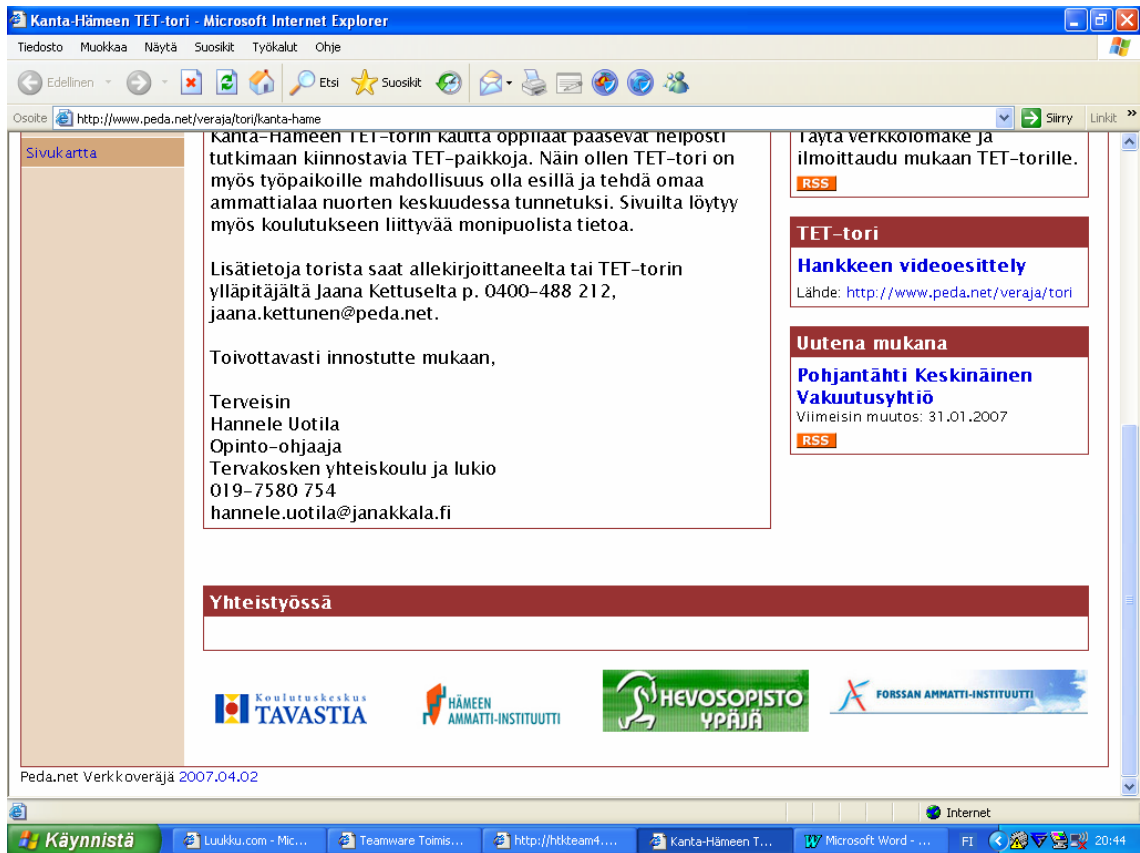
Syksyn 2006 aikana käynnistyi Kanta-Hämeen TET –tori. Syksy oli tiedon levittämisen aikaa, mutta hiljalleen TET –jaksojen jälkeen alkoi tulla työnantajien ilmoittautumisia. Työnantajien oli mahdollista ilmoittautua joko sähköisesti internetin välityksellä tai paperilla. Saatuaani työnantajan ilmoittamat tiedot joko paperilla tai sähköpostiini, tehtäväni oli muokata tiedot TET –torin pohjaan. Tämän jälkeen hyväksyin vielä työnantajalla tekemäni pohjan ja laitoin tiedot TET –torille näkyviin.

Työnantajien tietoja alkoi vähitellen kertyä sivustollemme. Joulun alla ilmoittautumisia tuli jopa ruuhkaksi asti. Omat opinto-ohjaajan työni koulussa työllistivät ja tässä kohtaa sainkin arvokasta apua Jyväskylästä. Siellä syötettiin työnantajien tietoja sivustolle, jotta viive ilmoittautumisen ja tietojen näkymisen välillä ei olisi liian pitkä.

Aloitussivulla (kuva 1) on kerrottu yleistietoja Kanta-Hämeen TET –torista. Lisätietoa saa aloitussivun linkeistä: Huoltajalle, Oppilaalle, Työnantajalle ja Opinto-ohjaajalle. Näiden linkkien kautta avautuu näkymä, jossa TET –jaksoa selvitetään kyseisestä näkökulmasta. Alueelliset tiedot avautuvat vasemman palkin linkeistä, esimerkit näkymistä ovat liitteessä 1. Alueelliset sivut sisältävät kummankin alueen TET –ajanjaksot, opinto-ohjaajien yhteystiedot sekä koulutusalojaottelun, jonka alta löytyvät kyseisen alan TET –työnantajat.

KUVA 1 Kanta-Hämeen TET –torin aloitussivu (jatkuu)

KUVA 1 (jatkuu)

Sivuston alueellisten tietojen päivityksestä olen ylläpitäjänä vastannut yhdessä peda.netin kanssa. Työnantajan, opinto-ohjaajan, huoltajan ja oppilaan osioissa on paljon yleistä tietoa, joiden päivitys tapahtuu peda.netin kautta.

3.4 Havainnointivaihe

Kanta-Hämeen TET –torilla on tällä hetkellä mukana kuutisenkymmentä työnantajaa. Oppilaitoksia tuli mukaan yksi lisää, kun vaihtaessani työpaikkaa Janakkalan kunnan Tervakosken yhteiskouluun, myös tämä koulu liittyi TET –torille. Torille mukaan ilmoittautuneista työnantajista suurin osa on Hämeenlinnasta, myös Forssasta ja Tammelasta on työnantajia mukana. Viimeisimpänä on mukaan tullut muutama työnantaja Janakkalasta, mutta muutamalta paikkakunnalta ei ole vielä yksikään työnantaja ilmoittautunut. Tähän vaikuttavat luonnollisesti koulujen TET –ajankohdat ja oppilasmäärät.

TET –torin käyttöönotto on jo tässä vaiheessa osoittautunut monessa mielessä hyödylliseksi. Nyt kaikkien, niin koulujen, oppilaiden kuin työnantajienkin nähtävillä on tiedot eri koulujen TET –ajoista. Linkit oppilaitoksiin ja alojen kuvaukset tuovat arvokkaan lisän. Olemme saaneet käyttöömmme yhtenäiset lomakkeet, jotka erityisesti työnantajien näkökulmasta selkeyttävät aiempaa lomakkeiden kirjoa.

3.4.1 Kysely opinto-ohjaajille

Helmikuussa 2007 lähetin Kanta-Hämeen TET -torilla mukanaoleville opinto-ohjaajille sähköpostikyselyn. Tiedustelin heidän näkemyksiään ja kokemuksiaan TET –torin tähänastisesta toimivuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta seuraavilla kysymyksillä:

Mikä on ajatuksesi TET –torin annista/ hyödystä? Mihin tarpeeseen TET –tori vastaa/ tulee vastaamaan?

Kokemuksiasi tähän mennessä TET-torin käytöstä ja toimivuudesta:

Kehittämisehdotuksia:

Muita kommentteja:

Muutama opinto-ohjaaja vastasi kysymyksiini. Heidän näkemyksensä TET –torin hyödystä ovat: 1) Oppilaat näkevät paremmin erilaisten TET –paikkojen olemassaolon ja erilaisia TET –töiden sisältöjä. 2) Oppilaat saavat selkeät yhteystiedot työpaikkaan. 3) Opinto-ohjaajan työ helpottuu, koska hänen ei enää tarvitse pitää erillistä tietopankkia TET –paikoista. 4) Lomakkeet ovat nyt yhtenäiset ja niitä voi jokainen koulu muokata vielä juuri itselleen sopivaksi. 5) Työnantajat hyötyvät, kun oppilaat osaavat ottaa yhteyttä oikeaan henkilöön työpaikalla. 6) Työnantajat näkevät TET:n aikataulutuksen koko kaupungin ja ympäristökuntien osalta. Tämä on mahdollisuus työnantajille myös markkinointiin. Yhtenäiset lomakkeita pidettiin työnantajille käytännöllisenä.

Tähänastinen hyöty nähdään vielä melko vähäiseksi, koska toiminta on vasta alkamassa. Varsinaisen hyödyn nähdään koittavan tulevaisuudessa. Mukana olevien työpaikkojen vähyyden vuoksi TET –toria ei ole vielä voinut kovin laajasti hyödyntää. Jatkossa opinto-ohjaajat pitävät tärkeänä, että olisimme aktiivisia ja saisimme lisää yrityksiä mukaan.

3.4.2 Kysely työnantajille

Helmikuussa 2007 Lähetin opinto-ohjaajien lisäksi sähköpostikyselyn tällä hetkellä mukaan ilmoittautuneille työnantajille. Vastaukset kysymyksiini sain kolmeltatoista työnantajalta. He vastasivat seuraaviin kysymyksiin:

Mistä saitte tietoa TET –torista?

Sujuiko liittyminen mukaan TET –torille ongelmitta?

Minkä ajattelette olevan teille TET-torin suurin hyöty/anti?

Arvionne TET-torin toimivuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta tähän asti?

Muita huomioita/kommentteja:

Tieto TET –torista oli kulkenut työnantajille oppilaiden, opinto-ohjaajien ja yrittäjäjärjestön kautta sekä paikallislehdestä, saman alan työnantajilta ja työvoimatoimistosta. Vaikka kovin moni työnantaja ei olekaan kyselyyn vastannut, on ollut mielenkiintoista havaita, että tieto on kulkenut kaikkia käyttämiämme tiedonvälitystapoja myöden. Yllättävintä oli tiedon välittyminen työvoimatoimiston kautta. Tämä kannustaa jatkossa käyttämään mahdollisimman montaa kanavaa tiedon levittämisessä.

Mukaan liittymistä ei koettu hankalana. Vastanneet olivat käyttäneet sekä sähköistä ilmoittautumista että paperiversiota. Tämä tukee jatkossakin sitä, että näitä tapoja käytetään rinnakkain.

Myös työnantajat pitivät TET –toria hyödyllisenä niin oppilaalle kuin yritykselle. Työnantajat mainitsivat seuraavia seikkoja TET –torin antina:

1) TET –torin kautta saadaan hyviä ja motivoituneita harjoittelijoita. 2) TET –torin kautta toteutuu työelämän ja koulumaailman yhteistyö. 3) Omaa toimialaa saadaan oppilaille tutummaksi ja voidaan esitellä sitä yhtenä uravaihtoehtona. Voidaan välittää perustietoa yrityksen toiminnasta. 4) Oppilaiden on helpompi lähestyä työnantajaa. 5) Oppilaat saavat apua jatko-opintojen suunnitteluun. 6) Oppilaista on konkreettista apua joissain töissä. 7) Kesätyöläisten saanti helpottuu.

Arvioinnit sivuston tarkoituksenmukaisuudesta olivat pääasiassa myönteisiä. ”Hyvä juttu” –kommentti toistui useammassa vastauksessa. Lisäksi yksi työnantaja iloitsi saaneensa heti liittymisen jälkeen oppilaan yhteydenoton ja sopimuksen TET –jaksosta. Muutama työnantaja vastasi, etteivät he ole saaneet vielä yhteydenottoja eikä näin ollen TET –tori ole vielä konkretisoitunut sen enempää. Muutama vastanneista kysyi teknisiä neuvoja päästä muuttamaan omia tietojaan. Yksi maininta oli siitä, että TET –tori ei varsinaisesti palvele heidän yritystään, koska yrityksellä on aina ollut paljon tulijoita TET –jaksolle. He ovat halunneet kuitenkin lähteä mukaan, jotta voivat helpottaa nuoren valintaa TET –paikasta. Tämäkin oli arvokas kommentti, jonka voi välittää toisille työnantajille. Muutamien oppilaiden mukana on tullut työnantajilta viestiä, että he eivät koe tarkoituksenmukaisena ilmoittautua mukaan, koska heille tulee joka tapauksessa paljon yhteydenottoja oppilailta.

Kuvassa 2 on esimerkki siitä, millaisena työnantajan antamat tiedot TET –työpaikasta on luettavissa.

KUVA 2 Esimerkki työnantajan ilmoittamasta TET -työpaikasta

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer browser window displaying the website for KappAhl Oy Hämeenlinna. The address bar shows the URL: <http://www.peda.net/veraja/tori/kanta-hame/hameenlinna/yhteiskunta/liiketalousjakauppa/kappahl>. The page content includes:

- Navigation:** Liiketalous ja kauppa, KappAhl Oy Hämeenlinna, Sivuk artta.
- KappAhl Oy Hämeenlinna:** Liikkeessä myydään miesten, naisten ja lasten vaatteita. Vakituksessa työsuhteessa on 7 henkilöä.
- Työelämään tutustuja KappAhl Oy:ssä:**
  - Työtehtävät:** Tuotteiden esillepano, myymälän siistiminen ja varastotyöt.
  - Työelämään tutustujia voi olla samanaikaisesti 3, pitkin lukuvuotta.
  - Toivottu yhteydenottotapa:** Henkilökohtainen käynti.
  - Muuta:** Työelämään tutustujalta toivotaan siistiä, asiakaspalveluun sopivaa ulkoasua sekä omatoimisuutta, reippautta ja ahkeruutta.
- TET-yhteyshenkilö:** Myymäläpäällikkö Satu Käppi
- Käyntiosoite:** Raatihuoneenkatu 12 II krs (Kauppakeskus Linna) 13100 HÄMEENLINNA

3.5 Reflektiovaihe

3.5.1 Prosessin arviointi: Mitä tapahtui, mitä jäi tapahtumatta?

Kanta-Hämeen TET –tori saatiin käynnistettyä alkuperäistä ajatusta laajempaan ja käynnistymisprosessi sujui kitkattomasti. Suunnitteluvaiheessa olimme määritelleet yhteisen tavoitteen alueen opinto-ohjaajien kanssa, myös toimintatavoista sovittiin yhteisesti. Työnantajat ovat pääsääntöisesti olleet kiinnostuneita olemaan mukana torilla ja saamaan näkyvyyttä. Sivusto on osoittautunut hyväksi työvälineeksi niin työnantajille kuin opinto-ohjaajillekin, oppilaiden kanssa sivustoa ei vielä laajalti ole käytetty. Silti tähänastiset kokemukset ovat osoittaneet, että sivusto on ja tulee olemaan tarkoituksenmukainen myös oppilaan näkökulmasta.

Tavoitteista toteutumatta on vielä se, että TET –tori olisi käytössä jokaisessa mukana olevassa kunnassa. Tähän voi löytää syitä ensinnäkin siitä, että sivusto otettiin käyttöön vasta syksyllä. Tästä johtuen TET –torin markkinointi on vasta alkamassa. Esimerkiksi osalla kouluista ei ole vielä ollut tai ei ole enää keväällä TET –jaksoa, jolloin oppilaat olisivat vieneet tietoa työnantajille. Toisena syynä voi olla se, että opinto-ohjaajien kesken emme sopineet ehkä riittävän pitkälle siitä, millä muilla tavoilla viemme viestiä työnantajille. Osalla opinto-ohjaajista TET –tori on saattanut myös hautautua muiden töiden alle.

Itselläni on TET –torin ylläpitäjänä ollut erityisen hyvä näköala siihen, miten aktiivisesti ja minkä paikkakunnan työnantajat ovat ilmoittautuneet mukaan. Hämeenlinna on kieltämättä alueemme vetovoimainen keskus, mutta oma näkemykseni koko Kanta-Hämeen laajuudesta TET –torista on vahvistunut. On arvokasta, että Hämeenlinnan työnantajat ovat olleet aktiivisia, mutta samanlaista aktiivisuutta tarvittaisiin muissakin kunnissa. Tämän tapahtuminen edellyttäisi aktiivista markkinointia työnantajien suuntaan. Seuraavana haasteena voisi olla saada näkyvyyttä esimerkiksi pienempien paikkakuntien lehtien tai yrittäjäjärjestöjen kanssa. Kysymykseksi nousee tässäkin se, kuka tämän tekee ja millä ajalla.

TET –torin ylläpitäjänä olen kokenut ajankäytöllisiä haasteita. Edellä mainittua markkinointia olisi voinut työnantajien suuntaan tehdä huomattavasti enemmän. Olisi voinut olla enemmän yhteisiä palavereja tai vierailuja yrityksissä. Tätä vastuuta olemme tosin jakaneet opinto-ohjaajien kesken, mutta ylläpitäjänä olen kokenut tässä asiassa ajan riittämättömyyttä. Ajankäytöllisesti olisi voinut vielä parantaa yhteistyötä opinto-ohjaajien kesken, eli tapaamisia ja yhteydenpitoja olisi voinut olla enemmän.

Ajankäyttöön on liittynyt myös sivuston ylläpitoon käytettävissä ollut aika. Aluksi pedanet –pohjan käyttö oli itselleni uutta, joten kesti jonkin aikaa ennen kuin tietojen syöttäminen ja päivitys alkoivat tapahtua sujuvasti. TET –jaksojen jälkeen ilmoittautumisia on tullut ryppäittäin, mutta esimerkiksi alkuvuosi 2007 on ollut hiljainen. Ylläpitäjän näkökulmasta työmäärä keskittyy TET –jaksojen läheisyyteen, ainakin tällä hetkellä.

Siirtyessäni töihin Janakkalan kunnan puolelle aloin katsoa TET –toria uudesta näkökulmasta. Aluksi TET –torin aloitussivulla työnantajat ovat olleet jaettuna kahden seudun alle: Hämeenlinnan ja Forssan. Olen kuitenkin toteuttamassa rakenteen, jossa jokainen kunta on erikseen. Tällöin oppilaan on huomattavasti helpompi löytää oman kuntansa TET –paikat. Tätä asiaa en huomannut katsoessani sivustoa hämeenlinalaisena opinto-ohjaajana.

Opinto-ohjaajien kesken yhteistyötä tehtiin kohtalaisen hyvin, varsinkin alkuvaiheissa. Ennakko-oletukseni yhteistyön määrästä ja laadusta oli kuitenkin korkeampi. Toki ymmärrän itsekkin opinto-ohjaajan työtä tekevänä, että aika oman työn ulkopuolisiin töihin on rajallinen. Toisaalta on myös niin, että tehtyämme yhteisen päätöksen TET –torin käyttöönotosta oli selkeätä, että toteutus jäi yhdelle. Vastuu oli kuitenkin käsittääkseni jaettu. Yhteydenpito tapahtui pääasiassa niin, että otin sähköpostitse yhteyksiä ja muutamia opinto-ohjaajia tapasinkin. Vain muutama yhteydenotto tuli minuun päin koskien sivuston päivityksiä. Olin odottanut lisääntyvää yhteistyötä ja keskustelua Kanta-Hämeen alueella, mutta ehkä se on tämän hankkeen myötä vielä idullaan.

Tekemissäni sähköpostikyselyissä oli melko alhainen vastausprosentti. Olisin voinut lähestyä kirjeitse tai haastatella, mutta ajattelin sähköpostikyselyyn vastaamiseen olevan matala kynnyks. Siihen pystyi vastaamaan heti viestiä lukiessa. Toisaalta sähköpostin helppoudessa voi piillä myös syy vastausten vähyyteen: työnantajille ja opinto-ohjaajille tulee lukuisia viestejä, jolloin osa niistä väkisinkin jää vähälle huomiolle tai kokonaan huomiotta. Henkilökohtaisesti ymmärrän jollain lailla paremmin sen, että työnantajat eivät ehdi työelämän kiireissään vastaamaan, mutta omilta kollegoilta, jotka ovat sitoutuneet TET –toriin, olisin odottanut useampia vastauksia.

TAT:n ja Hämeen Kauppakamarin yhteyshenkilöiden kautta sain viestiä, että TET –tori oli työnantajien puolella koettu hyvänä ja kannatettavana asiana. Kuitenkin kävi ilmi, että vaikka useissa tapaamisissa työnantajien kanssa oli ilmennyt kiinnostusta ja halukkuutta osallistua TET –torille, niin silti kyseiset yritykset eivät silti ilmoittautuneet. Tähän mietimme syiksi jälleen työelämän kiireisyyttä: periaatteellinen kiinnostus löytyi, mutta aikaa tehdä ilmoittautuminen ei enää löytynyt. Ratkaisuksi pohdimme sitä, että ilmoittautuminen tehtäisiin saman tien tapaamisessa työnantajan kanssa.

Toisaalta voidaan edellisen pohjalta ehkä asettaa kysymys sitoutumisen asteesta. Periaatteessa TET –torista ollaan innostuneita ja koetaan se hyvänä uutena työvälineenä, mutta kysymykseksi nousee paljonko ollaan valmiita näkemään vaivaa ja tekemään töitä sen toteutumiseksi entistä paremmin. TET –tori tarjoaa laajat ja hyvät mahdollisuudet, mutta toimiakseen parhaalla mahdollisella tavalla tarvitaan yhteisen innostuksen lisäksi vastuuta.

Edellisten arviointieni perusteella voisi tulevaisuudessa opittaviksi seikoiksi nostaa: 1) Kehittämishankkeen resurssointi: tällä tarkoitan ajan ja tilan varaamista hankkeen suunnittelulle ja toteuttamiselle. 2) Suunnitteluun panostaminen on oleellinen osa kehittämishankkeen onnistumista. Suunnittelu on hyvä tehdä kaikkien toimijoiden kesken niin, että jokainen varmasti sitoutuu hankkeen toteuttamiseen. 3) Yhteistyön ylläpitäminen aktiivisena koko hankkeen ajan.

3.5.2 Toimintatutkimuksellinen lähestymistapa

Toimintatutkimuksellinen lähestymistapa toimi kehittämishankkeessani lähtökohtaisesti hyvin, mutta on syytä eritellä muutamia toimintatutkimuksen periaatteita ja katsoa miten ne toteutuivat.

Toimintatutkimuksessa tutkijalla on aktiivinen rooli. Hän samalla toimii ja tutkii toimintaa. TET –torin käynnistämisessä Kanta-Hämeessä tämä toteutui mielestäni hyvin. Tarvittiin yksi aktiivinen toimija, joka tosin toimi yhteistyössä muiden kanssa,

mutta pääasiassa vastasi hankkeen etenemisestä. Käytännön toimijana itselläni oli mahdollisuus seurata koko ajan läheltä mitä tapahtui ja missä tapahtui sekä reagoida siihen. Näin tässä hankkeessa toteutui myös tutkimusvaiheiden lomittaisuus.

Tutkijan rooliin kuuluu toimintatutkimuksessa myös subjektiivisuus ja arvosidonnaisuus. Tiedän, että esimerkiksi valinnat sivuston alkusivun jaottelussa heijastavat omia arvostuksiani. Olin näistä valmis toisten kanssa keskustelemaan. Lopulta tekemäni ratkaisut menivät kuitenkin läpi sellaisenaan. Itselleni tuli vaikutelma siitä, että kun yksi on miettinyt ja tehnyt ratkaisut, muut hyväksyvät sen.

Toimintatutkimuksen tulisi sisältää yhteistoiminnallista oppimista. Tämä ei nähdäkseni ole vielä täysin päässyt toteutumaan. Ehkä se toteutuu sitten kun alamme yhdessä suunnitella TET –torin jatkoa tästä eteenpäin. Samassa yhteydessä toteutuu toimintatutkimuksen periaate siitä, että tieto tulee muidenkin kuin tutkijan arvioitavaksi. Aion esitellä kehittämishankeraporttini alueemme opinto-ohjaajille ja näin saada aikaan yhteistä arviointia.

Toimintatutkimuksen keskeinen periaate välittömän hyödyn saamisesta on toinen asia, joka ei vielä täysin ole toteutunut. TET –torista pystyvät hyötymään alueellamme kaikki sikäli, että siellä on kaikkien koulujen tiedot koottuna ja TET –materiaali saatavilla. Tällä hetkellä Hämeenlinna on kunnista ainoa, joka pystyy hyödyntämään työnantajien tietoja. Tosin Hämeenlinnassakin sivuston TET –työpaikat ovat tällä hetkellä paljolti niitä, missä oppilaat ovat tähän asti olleet työelämään tutustumisjaksoilla. Haasteena on saada mukaan uusien alojen uusia työnantajia ja laajentaa TET –työpaikkojen kirjoa.

Aloittaessani kehittämishanketta itselläni oli jollain lailla selkeämpi kuva siitä, mitä hanke pitää sisällään. Matkan varrella on kuitenkin noussut uusia kysymyksiä, joihin pitää jatkossa etsiä ratkaisuja. Näitä kysymyksiä ovat esimerkiksi TET –torin jatkuvuuden turvaaminen: kuka huolehtii ylläpidosta, millä resursseilla, miten vastuuta voitaisiin alueellamme jakaa.

3.6 Uudelleensuunnittelun vaihe

Huhtikuussa 2007 päättäessäni kehittämishankkeeni raportointia on uudelleensuunnittelun vaihe vielä kesken. Esittelen tässä ne ajatukset, mitä Kanta-Hämeen TET –torin tulevaisuuteen liittyen on noussut esiin. Seuraavat vaiheet jäävät tämän kehittämishankeraportin ulkopuolelle.

Kevään 2007 aikana tullaan tekemään päätös siitä, miten TET –toriamme jatkossa ylläpidetään. TAT:n alueyhdyshenkilön ja Hämeen Kauppakamarin kanssa pidetyissä palaverissa on ehdotettu sivuston laajentumista sisältämään myös muuta koulun ja työelämän välistä yhteistyötä. Tähän liittyen on noussut jälleen uusia kysymyksiä siitä, mikä taho tällöin vastaisi ylläpidosta.

Vaihtoehtoina ovat siis TET –torin laajeneminen tai jatkuminen nykyisellään. Laajentuessaan TET –tori tarvitsisi nähdäkseni ulkopuolisen ylläpitäjän ja tähän tarvitaan taas uutta yhteistyötä. Itse voisin toimia ylläpitäjänä oman työn ohella, mikäli siihen löytyisi rahoitusta.

Mikäli TET –tori jatkuu nykyisenlaisena, tarvitaan silti yhteinen päätös jatkosta. On ratkaistava, onko jatkossa yksi ylläpitäjä vai jaetaanko vastuuta kunnittain tai kouluittain? On myös mietittävä, mitä toimenpiteitä pitää vielä paikkakuntaakohtaisesti

tehdä, jotta saamme mahdollisimman paljon työnantajia mukaan. Työnantajille TET –
tori on kanava saada nuoria kiinnostumaan heidän alastaan ja työpaikastaan.

4 LOPUKSI

TET –jaksojen ohjaus on ja todennäköisesti tulee olemaan yksi keskeinen osa opinto-ohjaajan työnkuvaa. Opinto-ohjaajasta riippuen vaihtelee, miten tuo ohjaus toteutuu, missään sitä ei ole määritelty. Omassa ohjausnäkemyksessäni työelämään tutustuminen antaa arvokkaan lisän ohjaukseen.

TET on ohjausnäkemykseni mukaan mahdollisuus niin oppilaalle kuin koululle. Oppilas saa arvokasta kokemusta työn tekemisestä ja eri ammateista. TET antaa kokemukseni mukaan pääsääntöisesti myönteisiä kokemuksia kaikille oppilaille koulumenestyksestä riippumatta. Varsinkin ne, joille teoreettinen opiskelu tuottaa hankaluuksia, voivat TET:n kautta saada ainutkertaisia onnistumisen kokemuksia. Koululle TET mahdollistaa vuorovaikutuksen työelämän kanssa. Esimerkiksi työelämätieloutteen saadaan uusia näkökulmia oppilaan omien kokemusten kautta.

TET –jaksot ovat myös oleellinen osa nuoren ammatinvalintaprosessia. Työelämään tutustumista tulisi olla joka luokka-asteella, jotta se palvelisi ammatinvalintaprosessia. Oma ajatukseni on, että seitsemännellä ja kahdeksannella luokalla TET –päivä tai –jakso on tarkoituksenmukainen oppilaan tutustuessa työelämään yleisesti, mutta yhdeksännellä luokalla TET:n tulisi jo sisältää ammatillista näkökulmaa. Käytännössä olen toteuttanut tätä niin, että yhdeksäsluokkalaisten ohjauskeskustelut ovat ennen TET –jaksoa, jolloin olemme yhdessä ehtineet käydä läpi tulevan vuoden suunnitelmia. Suunnitelmiin liittyen olemme keskustelleet mahdollisuudesta löytää niihin liittyvä TET –paikka.

Ohjausnäkemykseni mukaan TET on onnistunut silloin kun se antaa kokemuksia onnistumisesta, erilaisista tavoista työskennellä, työelämän pelisäännöistä tai mahdollisesta tulevasta ammatista. TET:n tavoite toteutuu myös silloin, jos oppilas voi todeta, että ainakaan tätä työtä en tule koskaan tekemään. Parhaimmillaan TET tukee oppilaan itsetuntemusta, opiskelua ja jatkosuunnitelmia. Tämän vuoksi työelämään tutustumiseen olisi tärkeätä olla ohjausaikaa niin henkilökohtaisesti kuin ryhmissä.

TET –torin kaltainen työkalu selkiyttää ja mielestäni myös helpottaa työelämään tutustumisen ohjausta. Miettiessään työelämään tutustumispaikkaa oppilaat helposti juuttuvat niihin vaihtoehtoihin, jotka ovat tutuimmat ja helposti myös tavanomaisimmat. Tällaisia nuorelle tuttuja ja helposti lähestyttäviä paikkoja ovat esimerkiksi alueen liikkeet, koulut, päiväkodit sekä vanhempien työpaikat. TET –torin avulla nuoren näkemys ympärillä olevista mahdollisuuksista voi laajeta.

TET –toria voi käyttää luokkaopetuksessa, mutta se antaa välineen myös pienryhmä- tai henkilökohtaiseen ohjaukseen. TET –tori on hyvä väline myös nuoren itse päästä selvittämään mahdollisuuksiaan. Oletan, että nuorelle voi syntyä myös oivalluksia perustuen TET –torin rakenteeseen, jossa työpaikat ja koulutusalat ovat kytkettyinä toisiinsa.

LÄHTEET

Carr, W. & Kemmis, S. 1986. *Becoming critical. Education, knowledge and action research.* London: Palmer Press.

Heikkinen, H.L.T. 2001. Toimintatutkimus – toiminnan ja ajattelun taitoa. Teoksessa J. Aaltola, R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle.* Jyväskylä: PS-kustannus, 170-185.

Heikkinen, H.L.T. & Jyrkämä, J. 1999. Mitä on toimintatutkimus? Teoksessa H.L.T. Heikkinen, R. Huttunen & P. Moilanen (toim.) *Siinä tutkija missä tekijä. Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja.* Juva: Atena, 25-62.

Huttunen, R., Kakkori, L. & Heikkinen, H.L.T. 1999. Toiminta, tutkimus ja totuus. Teoksessa H.L.T. Heikkinen, R. Huttunen & P. Moilanen (toim.) *Siinä tutkija missä tekijä. Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja.* Juva: Atena, 111-136.

Jyrkämä, J. 1999. Toimintatutkimus ja sosiaaliset toimintakäytännöt – giddensiläisiä näkökulmia toimintatutkimukseen. Teoksessa H.L.T. Heikkinen, R. Huttunen & P. Moilanen (toim.) *Siinä tutkija missä tekijä. Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja.* Juva: Atena, 137 – 154.

Kiviniemi, K. 1999. Toimintatutkimus yhteisöllisenä projektina. Teoksessa H.L.T. Heikkinen, R. Huttunen & P. Moilanen (toim.) *Siinä tutkija missä tekijä. Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja.* Juva: Atena, 63 – 84.

Lairio, M. & Puukari, S. 1999. *Opinto-ohjaajan toimenkuva muuttuvassa yhteiskunnassa.* Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos.

Opetushallitus 2004. *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.*

Ristimäki, K. 2004. *Yrittäjyyskasvatus.* Hamina: Yrityssanoma Oy.

Suojanen, U. 1992. *Toimintatutkimus koulutuksen ja ammatillisen kehittymisen välineenä.* Loimaa: Finn Lectura Ab.

LIITE 1

Hämeenlinnan seutu: Hämeenlinna Janakkala Hauho Hattula Lammi - Microsoft Internet Explorer

Tiedosto Muokkaa Näytä Suosikit Työkalut Ohje

Edellinen Etsi Suosikit

Osoite <http://www.peda.net/veraja/tori/kanta-hame/hameenlinna> Siirry Linkit

Sivukartta

hannele.uotila@janakkala.fi

Hämeenlinnan seudun TET-viikot keväällä 2007

Viikko	Päivämäärä	Koulu	Luokka-aste
19	7.5-11.5	Turengin Yhteiskoulu	7. lk (7.5 puolet) 7. lk (8.5 puolet)
22	28.5-1.6	Hauhon yläaste Parolan Yhteiskoulu	9. lk 9. lk

Opinto-ohjaajat lukuvuonna 2006-2007

Koulu	Opinto-ohjaaja	Puhelinnumero	Sähköposti
Hauhon yläaste	Pekka Paappanen	050-3522 075	pekka.paappanen(at)hauho.fi
Ahveniston koulu	Pekka Järvinen	03-621 2449	pekka.jarvinen(at)hameenlinna.fi
Kaurialan koulu	Teijo Savijoki	03-621 2217	teijo.savijoki(at)hameenlinna.fi
	Päivi Ojala	03-621 2501	paivi.ojala(at)hameenlinna.fi

Valmis

Käynnistä Microsoft Word - KEHA Hämeenlinnan seutu: ... Internet

FI 11:59

Forssan seutu: Forssa Tammela Ypäjä Jokioinen - Microsoft Internet Explorer

Tiedosto Muokkaa Näytä Suosikit Työkalut Ohje

Edellinen - - - Etsi Suosikit - - -

Osoite <http://www.peda.net/veraja/tori/kanta-hame/forssa> Siirry Linkit >>

Forssan seudun TET -viikot keväällä 2007

Viikko 21	21.-25.5.	Tammelan koulu	9.lk
-----------	-----------	----------------	------

Forssan seudun opinto-ohjaajat lukuvuonna 2006-2007

Koulu	Opinto-ohjaaja	Puhelinnumero	Sähköposti
Kuhalan koulu, Forssa	Nana Virtanen	03-4141 446	nana.virtanen(at)forssa.net
Linikkalan koulu, Forssa	Terttu Vihervaara	03-4141 424	terttu.vihervaara(at)forssa.net
Paanan koulu, Jokioinen	Annika Lehtimäki	03-4182434	annika.lehtimaki(at)jokioinen.fi
Tammelan koulukeskus	Heini Kelosaari	03-4120 412	heini.kelosaari(at)tammela.fi
Kartanon koulu, Ypäjä	Anu Pärnänen		anu.parnanen(at)ypaja.fi

Jokioinen
Ypäjä
Tammela

Peda.net Verkkoveräjä 2007.04.02

Valmis Internet

Sivu 15 Osa 1 15/22 Al Ri Sar NAUH MUOK LAAT KORV WPO

Käynnistä Microsoft Word - KEHA Yhteiskuntatieteiden, ... Forssan seutu: Forss...

FI 12:18